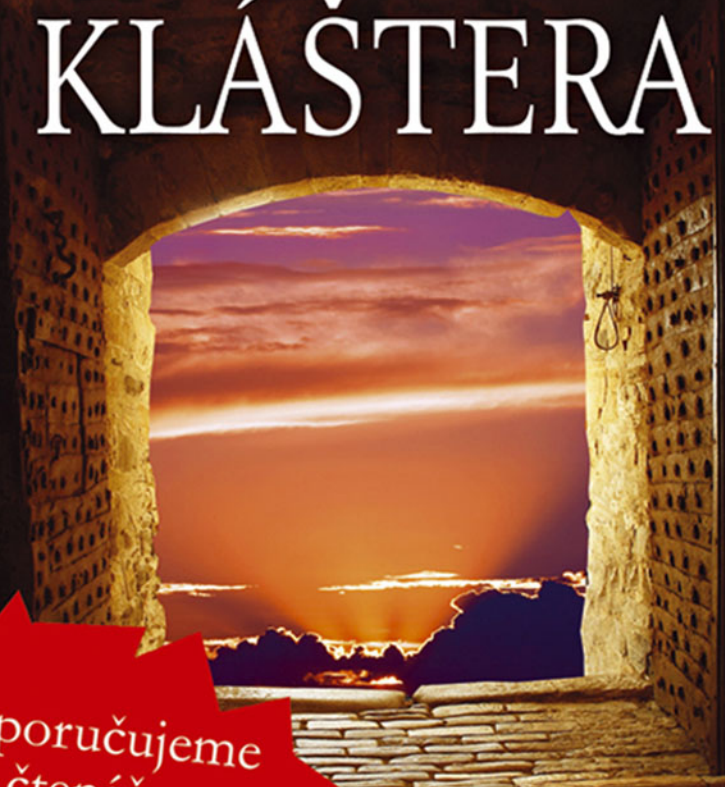

KAREL CUBECA TAJEMSTVÍ SKRYTÉHO KLÁŠTERA

A photograph of a stone archway, possibly part of a monastery or castle wall. The arch is made of rough-hewn stone and has a small metal ring or handle on the right side. Through the arch, a landscape is visible under a dramatic sky at sunset or sunrise. The sky is filled with orange and purple clouds, and a bright light source is visible on the horizon. The ground in the foreground is paved with stone tiles.

Doporučujeme
pro čtenáře
Wilbura Smitha

KIOKAN

KAREL CUBECA

TAJEMSTVÍ
SKRYTÉHO
KLÁŠTERA

edice

KLOKAN

Copyright © Karel Cubeca, 2008
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

© Karel Cubeca

Redakční úprava Alena Zatloukalová

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Elektronické formáty Dagmar Wankowska

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-
Místek, v edici Klokán, 2008

shop@alpress.cz

První vydání 2009

ISBN (pdf) 978-80-7543-153-0

*Věnuji manželce Ivaně
a našim dětem Petře, Davidovi a Danielovi.*

Předmluva

„Chceme-li se stát opravdu šťastnými, musíme si uvědomit, že vše podstatné v tomto světě se odehrává v tichu. Jakým způsobem ke klidu dospějeme, je čistě naší osobní záležitostí. Zdravé myšlení je tiché a beztvaré. Myšlení je jako vzduch. Proudí, převaluje se, občas burácí a někdy lenivě odpočívá. Foukneme-li svoji mysl do balonku, stane se balonkem, foukneme-li svoji mysl do vody, stane se vodou, foukneme-li svoji duši do konvice s čajem, stane se čajovou konvicí. Vyprázdníme své duše i svou mysl. Čím více je vyprázdníme, tím bohatší budou. Buďme vzduchem, přátelé.“

„Země je bohatá a krásná, i my jsme bohatí a krásní, protože jsme její součástí. Chceme být šťastní? Zhluboka se nadechneme a vydechneme, zavřeme oči a představme si, čím pro nás je štěstí. Je dostupné, stačí se ho jen dotknout.“

„Materiální věci těší pouze povrchního člověka, protože jejich existence je dočasná. Žijme ve vyšší realitě, těšme se z věcí, které jsou trvalé. Těšme se z porozumění a z lásky. Máme oči, které vidí, máme uši, které slyší, máme hlas, kterým můžeme rozdávat dobrou náladu a radost. Máme ruce, kterými můžeme pohladit, a máme ústa, kterými se můžeme smát. Co více si přát? Už samotná možnost užívat svých tělesných ústrojí je štěstím.“

Karel Cubeca, Martin Kent, Mistr Čching

Celé letadlo se chvělo, jako by už se stejnou nedočkavostí, kterou zažívala většina pasažérů, chtělo opustit pevnou zemi a zamířit nahoru do oblak.

Šlo o úplně nový britský dopravní turbovrtulový letoun Bristol Britannia, vyvíjený od konce čtyřicátých let 20. století. Od roku 1952 byl tento typ letadla zalétáván a nyní, v roce 1957, byl konečně zaváděn do komerčního užívání.

Martin Kent, pětadvacetiletý mladík, stejně jako dalších čtyřicet pasažérů, zažíval směs pocitů, jimž vévodila zvědavost smíšená s velkou dávkou nervozity. Pokud vše půjde tak, jak má, čekala ho dlouhá cesta s několika mezipřistáními, zahajovaná odsud z amerického Texasu, aby našla cíl v dalekém čínském Pekingu.

Martin Kent seděl v pohodlném sedadle nového stroje, byl obličejem přitisknut na okénko a se slzami v očích sledoval svoji manželku stojící na balkoně odletové haly.

Věděl, že jeho křehká žena pláče a že stejně jako on zažívá muka z představ odloučení, které je na dlouhých šest měsíců čeká. Snažil se mávat, ale pochyboval, že by ho mohla na tu dálku v okénku zahlédnout. Přesto pravou rukou mával a současně levou rukou utíral okénko, neustále se rosící jeho horkým dechem.

Žena na balkoně držela za jednu ruku šestiletého chlapce a na druhé ruce houpala asi dvouleté děvče. Třetí dítě nosila pod srd-

cem. Vypadala jako proutek a Martin si znovu kladl otázku, zda nebyl přece jenom příliš sobecký, když se rozhodl svoji rodinu na čas opustit.

Manželka vypadala tak zranitelně, tak křehce, tak bezradně, a děti tu scenerii bezbrannosti v celé té mizérii loučení ještě dokreslovaly a zvýrazňovaly...

Martin nikdy nemohl pochopit, kde se v tom ženském stvoření, které mu přivádělo na svět potomky, bere nekonečně hluboká studna lásky, od níž se mu nyní tak těžce odházelo.

Jenomže nutně potřebovali peníze, a kdo jiný než muž nese zodpovědnost za to, aby byla rodina řádně zabezpečena a mohla poskytnout svým dětem alespoň základní komfort pro dospívání?

Zdravé bydlení, dům se zahradou, kvalitní soukromou školu, návštěvy kulturních akcí, sportovní vyžití, to všechno své rodině dopřeje, až se vrátí.

Šest měsíců odloučení je sice dlouhá doba, ale po zralé úvaze dospěl k tomu, že je to současně i nesmírně nízká cena za výhody, které následně jeho ženě, jeho dětem, a koneckonců i jemu samému přinese pracovní příležitost, kterou se jal využít.

Najednou se letadlo začalo otřásat mnohem více než dosud, ozvalo se burácení a čtyři vrtule se začaly zběsile otáčet, jako by do nich odkudsi foukla nespoutaná vichřice.

Stroj Bristol Britannia Series 300 začal rolovat na startovací dráhu a všichni pasažéři věděli, že touha plechového krasavce po vzletu bude za chvíli ukojena.

Letuška procházela mezi sedadly a kontrolovala upnutí bezpečnostních pásů. Pak najednou kdesi zmizela, následně se ozval ještě mnohem větší rachot než před chvílí, doplněný navíc zvláštním hvízdavým zvukem.

Letadlo se teď chvělo ještě intenzivněji, aby se za okamžik jako nedočkavý dravec rozběhlo sprintem po startovací dráze, vzletlo a zařizlo se do oblohy svými stříbrnými křídly.

Martin celou svojí bytostí vnímal rostoucí rychlost stroje. Burácení motorů přecházelo v hluboký hukot, z něhož zaléhalo pasažérům v uších. Zdálo se, že letadlo se stoupající rychlostí míří

k jakési poslední křeči, která ho za doprovodu strašlivých zvuků roztrhne na tisíce kusů. Nic takového se ovšem nestalo, naopak.

Jakmile bylo dosaženo vzletové rychlosti, stroj se zhoupł a le-hounce, skoro neznatelně, začal stoupat vzhůru a vzdalovat se pevné zemi.

Martin ještě na okamžik zahlédl drobné postavičky na balkoně odletové haly a představil si, jak bude krásné, až se sem za půl roku vrátí a až všichni, tedy on a jeho nejbližší, začnou nový život.

Letadlo stoupalo vytrvale výše a výše, v uších zaléhalo úplně všem, a proto všichni cucali lehce nakyslé bonbony a horlivě polykali, aby namáhaným ušním bubínkům alespoň trochu ulevili od tlaku, který na ně působil.

Letiště zmizelo kdesi v hloubce, přesto Martin ještě několikrát do okénka zamával jenom tak, pro čisté svědomí.

Stydl se za slzy, a proto si je hřbetem ruky otřel, aby postarší dáma sedící vedle něho neměla pocit, že vedle ní sedí jakýsi rozlícený slaboch.

* * *

Sherry Kentová sledovala vzdalující se letadlo a hrdlo se jí sevřelo úzkostí a lítostí.

Až teď si opravdu uvědomila hroznou skutečnost, že její muž mizí pryč a ona zůstává na všechno sama.

Šest měsíců není v normálním životě až tak dlouhá doba, ale když si představila, jak dlouho bude přinucena čekat, než se Martin vrátí, zdálo se jí takové časové období téměř rovné nekonečnosti.

Nechtěla stresovat děti, jenomže nedokázala udržet nervy na uzdě.

Ramena jí začala pošukávat a nával lítosti byl najednou tak silný, až se nahlas rozplakala. Člověk si neuvědomuje sílu pramenící z toho, že žije s jiným člověkem, o kterého se může opírat a kterému současně on sám oporu poskytuje. Naplno si uvědomí společnou vazbu až tehdy, když o toho druhého, s nímž spojil svůj osud, přichází.

Šest měsíců sice není věčnost, ale není to ani nepatrná chvíle. Ted' musí odolávat světu a jeho nástrahám sama a navíc pečovat o děti.

Té představy se děsila. Co kdyby se jí něco přihodilo? Kdo pak ochrání ty malé človičky, které společně s Martinem přivedli na svět?

„Mami,“ zvedl k ní oči malý synek, „ty pláčeš? Přece jsi říkala, že táta se brzy vrátí a nemáme být smutní.“

„Já vím,“ pustila mu ruku a pohladila ho po vlasech. „Holky už jsou takové, že často brečí, a já jsem taková ubrečená velká holka. Samozřejmě že se táta brzo vrátí, neboj se. Jenom mi přišlo líto, že nějakou chvíli budeme sami.“

„Kolikrát se vyspím, než se vrátí?“

„Zhruba sto osmdesátkrát. Takové číslo ještě neznáš. Mám nápad. Víš jaký?“

„Ne,“ zavrtěl malý Martin hlavou.

„Zamávejme ještě tátovi a pojd'me, něco si koupíme, a až se táta vrátí, budeme mít pro něho krásné překvapení,“ usmála se přes slzy a všichni tři ještě chvíli mávali tečce, která mizela kdesi v oblacích.

Zamířili do obchůdku se suvenýry, který byl v odletové hale zastrčený až v rohu u záchodů, a když vešli dovnitř, Martin nadšeně vypískl: „Koupíme mu dárek a pošleme ho...“

„Počkej,“ přerušila ho matka, „nic mu posílat nebudeme, dárek mu sami vyrobíme a dostane ho na uvítanou, až se vrátí.“

„A proč jdeme do obchodu, když dárek sami vyrobíme?“

„Podívej,“ vzala do ruky velký sešit vázaný v kůži. „Líbí se ti?“

„Jo,“ přikývl.

„Koupím ho,“ usmála se spokojeně. „Stránky rozdělíme na čtvrtiny, napíšeme tam data každého dne, po který bude táta pryč, aby sešit vypadal jako kalendář. Každý uplynulý den večer si sedneme, datum toho dne přeškrtneme a ty do čtvrtinky namaluješ malý obrázek o tom, co se ten den stalo. Až se táta vrátí, bude vědět o všem, co důležitého jsme zažili. Je to dobrý nápad?“

„Jóóóóó,“ zavýskl Martin nadšeně, „ale kup mi i pastelky, ty staré už jsou ostrouhané.“

Sherry postavila na zem dceru, která chtěla ovšem hned zpátky na ruce, usmála se na prodavače a zeptala se: „Kolik platím?“

„Osm dolarů,“ opětoval úsměv, ale v tu chvíli Sherry protáhla obličej.

„To přesahuje naše možnosti,“ pokrčila rameny a vrátila se šit na své místo.

„Někde v papírnictví koupím obyčejnější,“ pokrčila rameny provinile a pohlédla na Martina.

„Mamíí,“ zakňoural, „vždyť to byl dárek pro tátu. Kup ho, prosím tě.“

„Tolik peněz nemáme,“ pohladila ho po vlasech, „abychom mohli rozhazovat.“

„Plo tátu, mamí, plo tátu, kup ho. Más penízky, más,“ přidala se k bratrovi malá Sherry.

„Ale ty penízky máme na jídlo a na oblečení. Pojdme, děti, tohle není obchod pro nás.“

„Počkejte, madam,“ naklonil se k ní prodavač. „Jestli děti chtějí dárek pro tatínka, nekazme jim radost. Co byste řekla třem dolarům?“

„Ale to...“

„Máte krásné děti, a když mají tátu tak rády...“

„Dobře, tři dolary je více než slušná cena, jste velice laskavý,“ vytáhla peněženku a zaplatila.

„Táta bude mít radost, až se vrátí,“ těšil se Martin nahlas.

„Bude mít ladost, velikou ladost,“ opakovala po něm malá Sherry nadšeně.

„Už mě z vás bolí hlava,“ usmála se máma na své děti. „Jenom abychom měli kvůli vaší lásce k tátovi co jíst.“

„Milovat znamená trpět,“ pronesl prodavač moudře. „Ale to se týká spíše lásky k ženám, promiňte.“

Sherry se na něj podívala a pokývala hlavou, aniž ji v tu chvíli napadlo, jak byla jeho slova *milovat znamená trpět* v její situaci prorocká.

„Láska je děvka proradná,“ zabručel navíc prodavač poté, co odešli, a mávl rukou. „Nejdříve člověka oblouzní, pak ho spoutá a nakonec jej vysaje jako upír.“

Pečlivě upravený Číňan sledoval uhrančivým zrakem dvojici žen a v náhlé touze si skoro na samé hranici bolestivosti začal mačkat prsty.

Když se ozvalo zoufalé zapraskání přetížených kloubů, polekaně cuknul rukama a rozhlédl se.

Naštěstí si ho nikdo nevšímal, protože všichni byli natolik fascinováni mrtvými těly kolem, že podobné projevy živého těla nemohly jejich pozornost ani v nejmenším upoutat.

Představa, že by se mu podařilo obě přitažlivé ženy, stojící kousek od něho, dostat do své moci a pak povolit uzdu nezkrotným vášním, mu rozbušila srdce.

Na rozdíl od vystavovaných mrtvých exemplářů byly tyto ženy plné života, jehož oddělování od tělesných schránek patřilo k jeho jediné vášni. Vášni schopné hasit žár, který jej uvnitř čas od času spaloval.

Pcheng Čen byl vzdělaný a dokázal se vzácně ovládat, měl vybrané chování a hluboké vědomosti o etice, filozofii, sociologii i historii a vlastnil diplom přední britské univerzity.

To ovšem nic neměnilo na tom, že jeho zvrácená a nemocná duše toužila po dalších a dalších obětech, jinak se začínala kroutit a svíjet podivnou bolestí, jejíž výtrusy mu jako černý pudr zanášely celý organismus.

Byl si vědom nenormálnosti svých duševních pochodů, nicméně díky nim časem dospěl k zajímavému druhu podnikání, kdy část lidí, které unesl a nepotřeboval k ukájení svých zvrácených tužeb, prodával jako zboží dál. Koncesi na podobnou činnost by mu nikde ve světě nevystavili, ale to jej netrápilo.

Obchod mu přinášel obrovské zisky, jejichž výše samozřejmě korespondovala s vysokou mírou rizika, ale s tím se nedalo nic dělat.

Pcheng Čen nezabíjel své oběti z pouhé krvelačnosti, on je zabíjel z pudu sebezáchovy, protože kdyby tak nečinil, nemohl by dále žít a musel by zřejmě zabít sám sebe.

O tom byl přesvědčen, a proto bojoval se svojí možnou smrtí tím, že jí přinášel a skládal k nohám cizí oběti. Tím uspokojoval její žádostivost a za to ho smrt nechávala přežívat.

Měl za sebou desítky umučených žen, ale čínské ženy už Pcheng Čena ani jeho představu o rozkoši neuspokojovaly, jejich bolestný křik dávno dostatečně neulevoval jeho nitru od strašlivé vnitřní trýzně a černý pudr niterné bolesti mu jako pavučina ze sazí postupně spoutával nejenom tělo, ale i vědomí.

Dostával záchvaty strachu z toho, že smrt jeho dary přestane přijímat a vybere si k hostině jeho samého.

Měl ze smrti panickou hrůzu a snad proto ji kolem sebe tajně šířil tím nejméně vybíravým způsobem, jakého byl schopen.

Mystérium smrti a zoufalá snaha uniknout svému prokletí ho nyní přivedly do Evropy, kde zamýšlel nalézt účinnější lék na svoje trápení, než byl ten, kterého si dosud dopřával.

Rozhodl se nasytit hydru své zvrácenosti obětí dosud nevidanou – bílou ženou.

Stal se otrokem té představy a splétal nejrůznější strategie a plány, které by mu umožnily získat takový exemplář s bílou pokožkou a s evropskými rysy.

V tuto chvíli měl veškeré cesty a předpoklady k naplnění svého snu připraveny a zbýval poslední krok: Vybrat si vhodnou oběť, unést ji do skrytého kláštera v horách uprostřed Číny, tam ji položit na oltář zvrácenosti a rozsvítit ji jako zářivý měsíc nad temnou nocí. Měsíc, který mu umožní zase chvíli volněji dýchat a očistit duši od nánosu bolesti.

Neočekával za to žádnou slávu, nechtěl té bílé ženě prvoplánově ublížit, její smrtí toužil vykoupit jediné: *svůj klid*.

Chtěl ji použít pouze jako léku, který mu umožní dál procházet tímto světem, který měl rád, který miloval, ale kterého se současně i bál a kterým byl bůhví proč trýzněn.

Je smutným faktem, že ve světě se mnohem snáze snáší cizí neštěstí než neštěstí vlastní, a Pcheng Čen tu myšlenku ještě svým způsobem zdokonalil.

Podle jeho mínění cizí bolest a cizí neštěstí osvobozuje, kdežto vlastní bolest spoutává a působí muka. On toužil po osvobození sebe samého. Nic víc nechtěl.

Až bude bílou ženu provázet na její cestě ke smrti, budou její slzy jeho úsměvem. Čím více budou jeho ruce ženu drásat jako pálivá žihadla, tím více ucítí jeho zmučená duše sladkou a opojnou chuť medu.

Pcheng Čen, aniž si to uvědomoval, byl těžce duševně nemocen, ale umně skrýval svoji touhu ubližovat za zástěrkou až přehnané zdvořilosti.

Byl jako kobra. Úlisný, klidný a nevtíravý, ale nesmírně chtivý.

A ta chtivost se projeví, až přijde čas. Vybuchne náhle v jediném okamžiku, až mu bude oběť bez sebemenší naděje k útěku vydána na milost. Na tu chvíli se nesmírně těšil.

Na jakou milost, ušklíbl se, na nemilost. A čím větší nemilost, tím větší rozkoš.

* * *

Eva Irvingová stála před lidským tělem, jemuž pletivo obnažených svalů, nervů, tepen a cév již nikdy nemohlo umožnit to, co činí člověka člověkem – život.

Psal se 10. květen roku 2007 a podobnou výstavu, na kterou stály dlouhé fronty zájemců o vstup, ještě Praha nezažila.

Velký sál pražské Lucerny vystavoval pod názvem Bodies (*Těla*) dvacet dokonale preparovaných lidských těl naaranžovaných do nejrůznějších pozic a poloh.

Mezi těly procházeli nejen návštěvníci, ale i mladí medicí z lékařské fakulty Univerzity Karlovy a poskytovali zájemcům výklad o lidské anatomii.

Lidé, z nichž se po smrti staly výstavní exponáty, žili kdysi v Číně, a od svých kolegů z Lékařské univerzity v Da-li-anu je získal profesor Roy Glover z Michiganské univerzity v USA.

Proti výstavě ostře protestovalo mnoho významných osobností, postupně se přidaly nejrůznější spolky a církve, ale tím výstava získala ještě větší věhlas, přitažlivost a atraktivnost.

Stal se přesně opak toho, co protestující zamýšleli. Zájem o výstavu neslábl, ale naopak sílil.

Odpůrci výstavy argumentovali obscénností, neetičností, vyvoláváním pokleslé senzace, nedůstojností při vystavování mrtvých těl, nesmyslností stylizace mrtvol do „živoucích“ pozic sportovců či tanečníků. Majestát smrti nemůže být nahrazován podívanou, která z něho dělá cirkusovou atrakci přístupnou za pár korun, tvrdili.

Mnohé z návštěvnic výstavy vůbec otázku etiky neřešily, ale uvědomovaly si zvláštní paradox: Neexistuje dieta, která by byla schopna odstranit veškerý tuk z těla, až na kúru doktora Roy Glovera. Jak jen to dokázal udělat, že z lidských těl vytvořil sochy odhalující samu podstatu fyzického složení našich těl, aniž na svalech uvízly nějaké chuchvalce tuku?

Výstava je zavržení hodná a barbarská, psaly noviny, je to odporový a největší útok na důstojnost lidské bytosti v dějinách celé naší civilizace! Dali ti mrtví lidé vůbec před smrtí souhlas k tomu, aby jejich těla byla preparována a vystavována před zraky milionů lidí na putovní výstavě? Věděli ti lidé, že jejich tělesné schránky se po smrti stanou komerčním artiklem vydělávajícím svým majitelům spousty peněz?

„Nechutná show a pastva pro zevlouny,“ odplivovali si mnozí.

„Úžasná osvětová akce a nesmírně zajímavá sonda do podstaty fungování tělesných schránek, které umožňují lidem život, jsou-li ještě funkční všechny jejich životní pochody,“ pochvalovali si naopak příznivci výstavy.

Lidské ostatky byly vystaveny tak, jako by šlo o nejcenější sochy galerie SVĚT, jejíž nedílnou součástí jsme i my všichni. V této souvislosti tak trochu ztrácelo na významu, zda na někoho působila vystavená těla morbidně a odpudivě a na jiného poučně a přitažlivě.

Lidé jsou zvědaví a touha uvidět a zkoumat lidské tělo zevnitř nemá nic společného s voyeurismem. Každý z nás je hnán touhou poznávat nepoznané, a kdo kromě lékařů ví, jak vlastně vypadáme *uvnitř*?

Je fascinující překonat na chvíli přirozený strach ze smrti a přinutit svoji mysl k hlubokým úvahám o podstatě nejen fyzické existence, ale o podstatě existence vůbec.

Jistě. I na této výstavě se našla mezi návštěvníky řada nechutných čumilů přemýšlejících pouze nad tím, jaká tragédie stála u skonu vystavovaných těl, čím ti lidé byli za svého života a co předcházelo jejich současnému údělu. Kde se narodili, kde vyrůstali, kdo je měl rád a kdo je nenáviděl? Koho milovali a kdo miloval je? Co prožívali, když jejich těla ještě ovládala vůle a lidská mysl?

Odpůrci a příznivci výstavy se nebyli schopni domluvit a zatím, co se oba tábory střetávaly v médiích a obhajovaly svá stanoviska, stála dlouhá řada zájemců o vstupenky před pokladnou a výstava v poklidu za neutuchajícího zájmu veřejnosti pokračovala dál.

* * *

Pcheng Čen se postavil nedaleko Evy Irvingové a s překvapením se zaposlouchal do její skvělé angličtiny.

Konečně narazil na někoho, kdo nemluví nesrozumitelnou tvrdou hatmatilkou zdejšího malého národa, který kdysi obsadil území rozkládající se uprostřed Evropy a vybudoval zde mimo jiné docela zajímavé město s úžasnou historickou atmosférou.

Pcheng Čen se pousmál neznatelným pohrdlivým šklebem. Evropané se bůhví proč považovali vedle Američanů za nejvyšší lidské společenství, ačkoli nedokázali ani to nejtriviálnější – sjednotit se, zavést jednotný jazyk, nastolit skutečnou spolupráci a omezit vzájemné hašteření.

V Číně, zemi nebeského draka, tomu bylo jinak, čínští panovníci měli zpravidla dostatek sil k tomu, aby sjednali trvalý pořádek a řád, což po nich přebrali jako jisté dědictví i moderní panovníci typu Mao Ce-tunga, ať už se tvářili demokraticky či autoritářsky.

Pcheng Čen měl v souladu s Konfuciem jasno v jednom: *Vládnout je jako lézt na strom. Čím výše se člověk vyšplhá, tím více se obává toho, co je dole.* A tím více dělá všechno, co

může, aby se už dolů nikdy nemusel vrátit, doplnil si Konfuciovu moudrost vlastní úvahou.

Pcheng Čen lezl nahoru proto, aby se stával silnějším a silnějším a aby našel a získal vyšší podíl moci samého nad sebou i nad vším kolem. Věděl, že jednou v budoucnu neunikne strmému pádu, ale taková představa jej nijak neznepokojovala, neboť ve svých úvahách vycházel z čínského historického myšlení, které pojímá čas cyklicky – pohne-li se to, co je dole, směrem vzhůru, pohne se zase to, co je nahoře, směrem dolů.

On stoupal zatím směrem nahoru a hodlal si své cesty užít. Až se jeho pouť jednou nachýlí k pádu dolů, pak už nebude čas užívat si. Pád trpně přijme a s pokorou nechá věcem volný průběh.

Přál si, aby byl jeho sestup pádem absolutním až na samé dno, pod kterým si představoval rychlou a bezbolestnou smrt.

Jestliže Evropané ustrnuli na primitivním pojímání času jako přímém toku vpřed, pak Číňané pochopili tajemství času lépe a šířeji. Naučili se vnímat současně minulost i přítomnost, aby se stali pány budoucnosti.

Filozofa Konfucia Pcheng Čen miloval a uvědomoval si, jak jej jeho učení inspiruje a naplňuje. Přitom se Konfucius nikdy nepodíval jinam mimo oblast Severočínské nížiny a přesto dokázal s přehledem popsat ve své filozofii celý svět, celý vesmír.

Pro Konfucia znamenaly Střední čínské státy vzniklé v letech 1500 až 1045 před našim letopočtem ohraničený životní prostor pouze pro jeho tělo, nikoli pro jeho duši.

I Pcheng Čen toužil dát své duši křídla, aby se vyvázal z hranic tělesnosti. Chtěl růst, neboť růst je opojně přitažlivý, chtěl růst tak, jako rostla po staletí a tisíciletí celá Čína, která se ze Středních států zvaných „*Čung-kuo*“ rozpínala především k jihu a rozrostla se do nebývalé velikosti, přestože stále nese staré označení „Říše středu“, moderněji a pro svět srozumitelněji – Čína.

Když se Pcheng Čen zamýšlel nad čímkoli jiným než nad sebou, byl neobyčejně vnímavý a bystrý, působil jako pozorný a přemýšlivý intelektuál.

Jakmile ovšem sklouzla jeho pozornost k němu samému, nacházelo jeho myšlení ve svém nitru jenom stále více nena-

sytnějšího draka tolik nepodobného nebeskému draku symbolizujícímu věčnou a neporazitelnou „Říši středu“.

Pcheng Čenův vnitřní drak měl v sobě cosi apokalyptického a v mnoha ohledech podobného ničivému uragánu, jehož krocení vyžadovalo po ubohém Pcheng Čenovi stále brutálnější a brutálnější trýznění svých obětí.

Intelektuální vyspělost se tak uvnitř Pcheng Čena snoubila s nelidskou krutostí, kterou nedokázal korigovat, ale kterou uměl skvěle skrývat až do chvíle, kdy jí mohl v ústraní povolit řetězy a nechat událostem volný průběh.

Nyní sledoval nenápadně, ale pozorně Evu Irvingovou i s její přítelkyní. Přítelkyně nabádala Evu vždy, když sklouzla k nesrozumitelné slovanské hatmatilce, ať mluví anglicky, neboť potřebovala „practice“, jak žvatlala s podivným přízvukem.

* * *

„Je hnusné snažit se vyvolat dojem, jako by kostry potažené obnaženým svalstvem hrály tenis, basketbal či šipky,“ špitla drobná černovláska a přítelkyně Evy Irvingové. „Jak jen to mohli těm ubožákům udělat? Kdyby ti lidé věděli, co je po smrti čeká, jistě by nikdy s něčím podobným nesouhlasili.“

Eva pokrčila rameny: „Strávila jsem s manželem pár let v Kibeře, to je slum v Africe, kde se člověk střetává pouze s tou největší bídou, jakou si vůbec dovede představit. Devadesát procent obyvatel slumu by bez jakýchkoli problémů podepsalo souhlas komukoli s čímkoli, co by chtěl dělat s jejich těly po smrti, jenom kdyby si mohli ti chudáci alespoň trochu vylepšit živoucí současnost. Měli jsme v Kibeře malou nemocnici a možná proto mě pohled na preparovaná lidská těla nechává chladnou. Byli jsme svědky nekonečného utrpení lidí, které je tisíckrát strašnější než to, co pociťuješ při sledování těchto vystavených těl. Lidé v Kibeře byli totiž živí a život...“

„To nemyslíš vážně!“

„Myslím, Dito. Tisíckrát intenzivněji jsem prožívala smrt v případech, kdy mi lidé umírali v náručí. Panoptikum organické hmoty kolem, to už nejsou skuteční lidé, to je jenom hmota, ne-

jde o nic víc než o podivuhodně stylizované sochy vytvořené z organického materiálu, uvádějící nás svojí reálností v úžas...“

„Nesnesla bych, aby někdo nahlížel do mého těla jako do nějaké pouťové atrakce, ať už za mého života nebo po smrti,“ otfásala se nad nepřijemnou představou Dita.

„Lidská těla jsou ve své podstatě jedno jako druhé a je vlastně fuk, nahlíží-li někdo do tvého těla nebo do těla někoho jiného. Všichni návštěvníci výstavy tohle vědí a fascinuje je právě skutečnost, že nahlížením do jiného těla nahlížejí jakoby do sebe, ať už se to někomu zdá vkusné a jinému nevkusné. Ale říkám ti: Tohle jsou jenom sochy, nic víc. Podle mého názoru opravdu nezáleží na tom, jestli naše těla po smrti rozřežou, stáhnou z kůže, pochovají v truhle nebo spálí v prach a rozpráší na louce.“

„Mně to jedno není a myslím si, že ty, kteří tuhle výstavu připravili, by měli exemplárně potrestat.“

„Proboha, Dito,“ zakroutila hlavou Eva, „říkám ti, že tohle nemá s živými lidmi nic společného, jsou to jenom mrtvé schránky, nepoužitelné vraky, je to šrot na šrotovišti, umně upravený, ale nic víc! Z větší části jde o silikon, mumifikátor Roy Glover nechá mrtvolu ležet pár měsíců v acetonu, aby z nich vytáhl veškerou vodu, a pak docela jednoduchým způsobem místo zmizelé vody vpraví do těl silikon. Postavy před námi jsou silikonové sochy, jejichž základem se stala skutečná, kdysi žijící těla, ale kdybys přemýšlela do důsledků, všechna organická hmota kolem nás, půda, rostliny, živočichové, všechna ta hmota už byla mnohokrát součástí lidských těl, jenom se nekonečně recykluje.“

„Silikon nesilikon, já si připadám jako v pekle,“ zakryla si Dita rukou oči, když zrovna pohlédla na tělo ženy, naaranžované s rukama v bok. Tělo ženy mělo otevřené břicho tak, aby si zájemce mohl dobře prohlédnout její reprodukční orgány. „Fuj,“ dodala, „na tohle nemám žaludek.“

„Pokud se na něco odmítneme podívat, to ještě neznamená, že to není, neexistuje. Neblázni, Dito. Jenom si všimni, jak jsou všechny ty exponáty lesklé, jako by byly zhotoveny z umělé hmoty nebo z vosku. Vlastně se nijak moc neliší od postav vystavovaných v běžných muzeích voskových figurín. Jenom tady jsou těla vytvořena částečně ze silikonu a ne z vosku.“

„Stejně se cítím jako v pekle,“ vzdychla Dita.

„Někdo říká, že život je existence v ráji,“ usmála se Eva.

„Pak tedy tahle výstava je peklem v rajske zahradě,“ konstatovala Dita, „a nechápu, že jsi schopna se v tomhle pekle smát. Mně se zdá, že mám mozek úplně svraštělý bázní a hrůzou.“

„No,“ zamyslela se Eva nahlas, „svraštělý ho mít trochu můžeš, protože mozek se skládá převážně z tekutin a tuků – lipidů. Proto se právě mozek strašně obtížně preparuje a po preparaci je to opravdu jenom hrouda přesně vytvarované umělé hmoty s minimem původní tkáně.“

„Já prostě cítím strašnou úzkost a bojím se, že budu mít v noci děsivé sny,“ vzdychla Dita. „Neměla jsem sem chodit, pojďme pryč. Mám tušení, že tahle zatracená výstava ubožáků, kterým kdosi odepřel posmrtný klid, mě přivede do neštěstí. Představovala jsme si výstavu úplně jinak.“

„A jak?“

„Ne tak neeticky, krutě, zploštěle, vulgárně, neuctivě. Nedá se to vydržet. A je mi úplně jedno, jestli jsou ti lidé Číňané, Američani, Britové nebo Francouzi, mě to odhalování lidského nitra pobuřuje.“

„Lidské nitro nikdy nehledej v těle, ale ve vědomí,“ upozornila ji Eva, „a vědomí už nemá po smrti se svým tělem vůbec nic společného. Tady jde jenom o prostou ukázkou lidské anatomie a stylizaci lidí do pozic, v nichž se kostra či svalstvo při určitých činnostech ještě za života nachází. Ale jinak je to šrotoviště, jak jsem ti říkala.“

Nejraději bych jela do Číny a na místě poznávala život skutečných Číňanů. Určitě bych se o nich dozvěděla mnohonásobně víc než při pozorování těchto mrtvol.“

Dita vůbec netušila, jak závažná slova právě pronesla.

Za oběma ženami se totiž ozvalo perfektní angličtinou pár vět, které předznamenalý část jejich budoucích životních osudů.

„Čína je překrásná moderní země, milé dámy. A já s vámi souhlasím v tom, že správnější je poznávat život než smrt. Život je totiž lanem, které nás vede k celé řadě zážitků a poznání, kdežto smrt je pavučinou, v níž nás pavouk zbaví nejen tělních tekutin, ale i moci nás samých nad sebou. Promiňte mi, že jsem vás po-

slouchal, není to slušné, ale zase je často poučné sledovat, jak vášně jiných mluví o tom, na co máme my sami svůj vlastní názor. Dovolte, abych se představil. Jmenuji se Pcheng Čen a jsem univerzitním profesorem medicíny na Univerzitě Tchun-t'í, přesněji profesorem medicínské etiky. Jsem na této výstavě proto, abych se zabýval problematikou, o které zrovna hovoříte, a tak jsem neodolal a zaposlouchal se, když řešíte téma mojí profesi vlastní.“

„Eva Irvingová,“ otočila se manželka miliardáře Adama Irvinga překvapeně a podala Číňanovi ruku.

Dosud byla sebejistá, ale teď najednou vypadala, jako by byla trochu vyvedená z míry, když se chtěla představit: „Čím já vlastně jsem? Snad ženou podnikatele v těžařském průmyslu a matkou dvou malých dětí. Hovoříte skvělou angličtinou, pane!“

Snad padesátiletý Číňan v dobře padnoucím obleku se po stisku ruky mírně uklonil.

„V každém člověku je spousta věcí, které není vhodné dávat na odiv, protože mohou vypadat podezřele. Angličan plynne hovořící čínštinou je stejně podezřelý jako Číňan hovořící slušnou angličtinou.“

„Ale tak jsem to nemyslela,“ zasmála se Eva. „Jenom jsem chtěla říci, že v České republice nenarazíte na nikoho, kdo hovoří angličtinou tak dobře, abyste si nebyl jistý, zda to není Angličan.“

Číňan si ukazováčky laškovně roztáhl a ještě více zešíklil kůži kolem očí a řekl: „Angličanem opravdu nejsem, o tom nemůže být pochyb. Sice jsem se v Anglii mohl narodit a vyrůst, ale narodil jsem se i vyrostl v Číně. Mé rysy jsou průkazem původu, který lze zfalšovat pouze plastickým chirurgem, ale rozhodně nemíním jeho služeb využít. Jsem na svůj původ hrdý.“

Eva s úsměvem přikývla: „Pak tedy před vaší angličtinou smekám, hovoříte skutečně jako rodilý Angličan.“

„Děkuji,“ usmál se.

Eva úsměv opětovala a současně představila svoji kamarádku: „Dita Kohnová, má dobrá přítelkyně, spolužačka z vysoké školy a učitelka angličtiny na zdejší střední škole.“

„Těší mě,“ stiskl Pcheng Čen Dítě ruku. „Mohl bych vás pozvat na kávu, dámy?“

„Můj žaludek po téhle výstavě není schopen přijmout ani kapku tekutiny,“ zavrtěla hlavou Dita. „Ale posadit se snad na chvíli můžeme, ať si od těch hrůzných těl na chvílku odpočinem.“

„Lidské tělo je nejkrásnějším a nejdokonalejším zázrakem přírody,“ řekl Pcheng Čen pomalu.

„Záleží ovšem na tom, z jakého úhlu to berete a z jakého úhlu je pozorujete,“ dodala Dita.

„Ano. Váš postřeh je moudrý,“ přikývl Pcheng Čen, „ale ať už se díváte na kámen z kteréhokoli úhlu, vždy zůstane kamenem, ať už posuzujete horu z hlediska její výšky, jejího povrchu či jejího složení, vždycky zůstane horou, a ať už posuzujete člověka jakýmkoli přístupem, vždycky zůstane člověkem.“

„Vidiš?“ otočila se Dita na Evu, „netvrdila jsi mi náhodou, že tihle lidé už nejsou lidmi? Pan Čen jasně říká, že jsou lidmi pořád.“

Eva se na chvílku zamyslela, pak se otočila k Pcheng Čenovi a zeptala se: „Zůstane hora horou, když z ní někdo vytěží les, vyrube kámen, a aby zachoval ráz přírody, navrší pak z hlíny a kamenů a dalších materiálů nový kopec pouze připomínající původní horu?“

Pcheng Čen nezaváhal ani na okamžik a odpověděl: „Ano. Hora zůstane horou, stejně jako člověk po věky, kdy generace za generací lidí umírá a nová generace za generací se rodí, zůstává člověkem. Hora sice zůstane horou, i když je již jinou horou, stejně jako člověk z následné generace zůstává člověkem, ale člověkem jiným, než byl člověk v generaci předchozí.“

„Já bych si s vámi s radostí kávu dala,“ podívala se Eva tázavě na Ditu, „a co ty? Změnila jsi názor?“

„Já se s vámi posadím, jak jsem říkala, ale kávu si nedám. Nedám si nic, promiňte,“ zatvářila se Dita zkroušeně. „Ale popovídám si s vámi ráda.“

* * *

Gal byl nádherný blondatý šestiletý chlapec a všude, kam přišel, vyvolával svojí až nakažlivou bezprostředností pozornost.

Jeho tříadvacetiletá chůva Monika Petru byla rovněž blondýnkou, a to velmi atraktivní, dlouhonohou a štíhlou, a když se ti dva objevili na ulici nebo ve společnosti, každý si myslel, že Monika je Galovou matkou. Tak si byli podobní.

Eva Irvingová byla šťastná, že pro Gala sehnala už před čtyřmi lety tuto dívku, která se stala nejen jeho chůvou, ale i starší kamarádkou. Monika se vrátila do Čech z Londýna, kde žila se svým otcem diplomatem, aby zahájila studium na vysoké škole. Nakonec ale z vysoké školy sešlo a Monika si domluvila přes agenturu práci au-pair právě u Evy Irvingové.

„Skvělé,“ pochvalovala si Eva hned zpočátku spolupráci, „jestli nám Monika vydrží, budou obě děti dvojjazyčné a budou hovořit stejně dobře anglicky jako česky. A to jsem si vždycky moc přála.“

Přestože Eva se cítila být světoobčanem, přece jenom vyrostla uprostřed Evropy a přála si, aby i její dvojčata, chlapec a dívka, zvládli jazyk, který byl její rodnou řečí.

Monika byla, mimo svoji jazykovou vybavenost, nesmírně nápaditou dívkou, a tak se s ní Gal a jeho sestra Loe nikdy ani na chvíli nenudili.

Snad jen v jedné věci Eva Monice nerozuměla. Monika nevyhledávala muže, neměla přítele, a jak se zdálo, po žádném ani netoužila.

„Není lesba?“ zeptala se jednou večer Eva otevřeně svého muže. „Nechtěla bych, aby naše děti vychovávala ...“

„Já to na člověku nepoznám, ale myslím, že lesbické sklony nemá, navíc homosexualita není žádná nakažlivá nemoc,“ uklidňoval ji Adam. „Jestli ale chceš, pokusím se zjistit ...“

„Nic nezjišťuj,“ mávla rukou Eva a zvedla varovně prst. „To by se ti líbilo svádět naši chůvu pod záminkou, že jsem ti to vlastně přikázala.“

„No,“ rozesmál se tehdy Adam, „třeba bych v ní probudil spící pud y a bylo by u nás veselo. Někde jsem četl, že žena, která hledá schopného manžela, je nejbezohlednější ze všech šelem.“

Třeba by se v Monice šelma probudila. Každý chlap touží po tom, aby alespoň jednou za život sklátil nějakou šelmu.“

„To si přáli muži v devatenáctém století a jezdili lovit skutečné šelmy do Afriky. Ale ty se jenom bohapustě chvástáš,“ srazila mu tehdy hřebínek. „Myslíš, že zrovna ty bys byl pro ni tím, kým by se dala ulovit, a potom se stal schopným manželem, když by byla nucena poddat se tvým...“

„Evo,“ ztvrdly mu rysy.

„Ježíši, Adame, promiň, tak jsem to nemyslela,“ omlouvala se rychle, „nechtěla jsem ani v nejmenším narážet na to, že jsi neplodný, jenom jsem chtěla...“

„Vždyť je to pravda,“ přerušil ji otráveně, „ale naše děti mám za vlastní. A dělají mě šťastným, věř mi, Gal stejně jako Loe, ať už je jejich biologickým otcem kdokoli.“

„Adame,“ konejšila ho, „přece spolu sdílíme život i všechno, co s ním souvisí. A život v manželství není jenom ložnice a kuchyň. Máme báječné děti, respektujeme se, respektujeme i chyby sebe navzájem, umíme se jim přizpůsobit, vychováváme Gala a Loe, jak nejlíp umíme, a naše rodina žije v hlubokém souladu. Měli jsme odvahu pořídit si ty naše dva drobký s pomocí lékařské vědy a společně jim pomáháme v nesnázích při poznávání světa. Já tě miluji, Adame, takového, jaký jsi, nechci tě měnit za někoho jiného a nechci tě ztratit. A taky se spolu nenudíme, že jo. Tak mi odpusť, jestli jsem se tě nějak svými hloupými řečmi dotkla.“

„Manželství neznamená jenom schopnost snášet se s tím druhým, ale taky znamená shovívavost, sebeovládání, empatii. Víš, Evo, vždycky jsem si myslel, že ženit se je hloupost. Teď když už spolu žijeme dost dlouho na to, abych si udělal názor, vím, že hloupostí bylo to, co jsem si myslel. Nelituji, že jsem si tě vzal, a jsem ti vděčný za všechno, co jsi mi dala.“

Po tomto rozhovoru se milovali déle a vášnivěji než obvykle, a jestli manželství umenšuje vášeň, pak i v něm občas přijdou situace, které přinesou vášeň tak velikou, že ji pocítí naplno nejen těla milujících se manželů, ale i jejich duše.

To všechno se událo už před časem, v tomto okamžiku byla situace jiná v tom, že Adam pracoval v kanceláři své firmy v ji-

hoafrickém Johannesburgu a Eva se pouštěla do rozhovoru s Číňanem Pcheng Čenem na výstavě Bodies ve středoevropské Praze.

Po pravdě řečeno, v roce 2007 už považoval Adam den věnovaný erotice a sexu za zcela výjimečnou událost a někdy dokonce za ztrátu pracovního dne, neboť jeho firma Gold International Mining Company se těšila trvalé konjunktury, potřebovala řídit a usměrňovat, a tak byla Adamova přítomnost ve vedení firmy z jeho pohledu mnohem důležitější než přítomnost v manželčině posteli.

Sharon Adlerová, bývalá asistentka jeho otce, zakladatele firmy, kterou před časem dosadil do ředitelského křesla, byla i nadále skvělou generální ředitelkou, ale bez Adama už by nestíhala celý kolos řídit tak, jak to dokázala ještě před šesti lety. Navíc Adam jí den ode dne více a více připomínal svého otce Jacka Irvinga, kterého upřímně milovala a na něhož nemohla ani pár let po jeho smrti zapomenout.

Nyní se jí zdálo, že prostřednictvím Adama se Jackův duch do firmy vrací zpátky. A to bylo dobře, to jí přinášelo nejenom uspokojení, ale i novou motivaci k tomu, aby firmu vedla k dalším úspěchům a k další expanzi.

* * *

Monika Petru zrovna kreslila s Galem pastelkami obrázků, když jí v kapse zazvonil mobilní telefon.

„Kreslí chvíli sám,“ pohladila Gala po vlasech, „jenom si něco vyřídím.“

Gal přestal kreslit a zeptal se: „Máma?“

„Jo,“ odpověděla mu Monika, když zaslechla v mobilu hlas Evy Irvingové.

Hodinku dvě se zdržím,“ telefonovala Eva, „můžete si s Galem zajít někam na zmrzlinu a sejdeme se ve čtyři u Národního muzea, ano?“

„Jasně, Evo, my už si nějakou zábavu najdeme. Ještě ti dám Gala, chce s tebou mluvit.“

„Mami,“ pronesl Gal rozvážně do sluchátka, „kde jsi?“

„Povídám si s jedním pánem.“

„S jakým pánem?“

„Je to univerzitní profesor z hodně daleké země.“

„Ze země až za mořem?“

„No, dá se to tak říci, z našeho domu v Johannesburgu se tam dostaneš jenom přes moře, ale odsud, z Prahy, by se tam dalo dojet i vlakem nebo autem, ale je to hrozně daleko.“

„A jak se, mami, ta země jmenuje?“

„Čína, Gale, Čína. Budeš se o ní učit ve škole.“

„Pojedeme se tam podívat?“

„Do Číny?“ rozesmála se Eva, „co bychom tam dělali? Ani neznáme jazyk lidí, kteří tam žijí. Nedomluvili bychom se a vy-
padali bychom jako hlupáci.“

„Tak se jejich jazyk naučíme.“

„Gale, ty rošťáku, ty mě vždycky přemluvíš ke všemu, ale čínsky se určitě alespoň já nikdy v životě učit nebudu, věř mi. Je to strašlivě obtížná řeč. Až se čínsky naučíš, tak si do Číny zajedeme, platí? Teď už musím končit, poslouvej Moniku a za dvě hodiny už budu zase s tebou. Pa, ty můj chlape jeden.“

„Pa, mami.“

* * *

„Víte, dámy, o nás Číňanech si svět myslí, že jsme něco jako kolonisté, že jsme násilně obsadili a anektovali Tibet, že kvůli nám spousta lidí a národů strádá. Pravda je ovšem jiná a já se musím smát, když některé úřady ve světě, i u vás v Praze, vyvěšují na protest proti takzvané čínské okupaci Tibetu na průčelích svých domů tibetské vlajky. Čína přinesla do Tibetu pokrok, žádné zpátečnictví. Náhled světa není objektivní, my jsme, obrazně řečeno, poskytli zaostalým Tibetanům sandály, a ti chytřejší a pokročilejší zjistili, že lépe se chodí v sandálech než naboso. Přesto na nás svět křičí – proč jste je nenechali chodit bosé?“

„Evropa si myslí něco jiného,“ řekla Dita. „Dalajláma se přátelí s naším bývalým prezidentem Havlem a z jejich setkání jasně zní signál: „Nechejte Tibet Tibetem, dejte Tibetu svobodu.“

„Víte, co je zvláštní?“ zeptal se Pcheng Čen, „Tibet je marginálním problémem, ale v mnoha zemích se o něm hovoří jako o největším problému Číny. Mohu vás ubezpečit, že o nějakém Tibetu většina Číňanů vůbec neví a neuvažuje.“

„Ale dalajláma ...“

„Dalajláma je velmi moudrý muž, ač ta slova mohou znít z mých úst pokrytecky, je vzdělaný ve filozofii, v psychologii, ale chová se jako prostáček ve věcech politických a společenských. A chcete další paradox? Já jako pravověrný Číňan mám ve svém osobním kodexu, kterým se řídím, na prvním místě právě citát Jeho Svatosti 14. dalajlámy: *Je velmi dobré pomáhat druhým. Pokud můžeš, alespoň jim neublížuj.* Otázkou je, kde se nachází hranice pojmu *můžeš*.“

„Říkal jste, že jste profesorem lékařské etiky. Zajímá mě, jak vy vidíte svýma očima tuhle výstavu. A co vlastně konkrétně na univerzitě učíte?“

„Lékařská etika se snaží na jedné straně najít, odhalit a poznat příčiny lidského utrpení, na druhé straně pak hledá odpovědi na otázky týkající se vnímání, prožívání a ovlivňování lidské myslí, lidského chování a vůbec prožívání světa ve vztahu k lékařství a léčitelství. Ptala jste se na tyhle vystavované exponáty? Co vám mám odpovědět? Skutečná těla se projevují pohybem, tělesnou aktivitou, vyzařováním tepla, schopností reagovat na podněty mozku a mysli. To, co se odehrává v našem vědomí, nachází své vyjádření skrze gesta, mimiku, řeč, pohyb či strnulost, a současně nám tělo zprostředkovává pro naše vědomí prostřednictvím smyslů důležité informace o prostředí, ve kterém se zrovna nalézáme. Svět, v němž žijeme, s naším vědomím promlouvá prostřednictvím těla. Jinými slovy: Žádný vědec, filozof, dalajláma, papež ani jiný mudrc ještě neodhalil, co to vědomí ve skutečnosti je. My umíme přesně popsat, jak pracuje v mozku ta či ona hemisféra, umíme změřit, jak v mozku fungují jednotlivé procesy, jak jsou propojeny s tělesnými funkcemi, ale čím konkrétním je mysl, vědomí, to ani netušíme. Vědomí nemá tvar, barvu, chuť, váhu, nevoni ani nezapáchá, nedá se vzít do ruky, ale dá se zdokonalovat, dá se ovlivňovat tím, co nazýváme vůlí. Ale je vůle součástí vědomí nebo stojí mimo ně? Drží mysl

na uzdě vědomí nebo vědomí zotročuje mysl? Je mysl diktátorem produkujícím myšlenky a podněcujícím v nás lásku nebo krutost, radost nebo smutek, pohodu nebo utrpení?“

„Mluvíte jako kněz,“ pokývala Dita hlavou.

„Ale je to zajímavé,“ doplnila ji Eva. „Zvláště když si uvědomíme, že všechny lidské skutky vychází z rozhodnutí mysli, a přitom vlastně nevíme, co mysl ve skutečnosti je. Umíme jenom popsat a analyzovat její projevy, nic víc. Plně v této otázce s panem Pcheng Čenem souhlasím.“

„Etika je součástí všech náboženství i většiny filozofických směrů,“ usmál se Pcheng Čen, „a je pravděpodobné, že lidstvo bude pracovat se svojí myslí jenom v té podobě, v jaké se projevuje navenek, protože její podstatu nikdy neodhalí. Většina náboženství odvozuje jádro a charakter vědomí a lidské mysli od Boha, považuje je za odraz jakési vyšší vůle, ale proč tomu tak je? Odpověď je snadná. Protože si neví rady, protože neumí porozumět tomu, čím vědomí je. Ale ať nevypadám nabubřele, já to také nevím, já jen popisuji stav. A ptám se: Jak si různá náboženství vysvětlují lidské vědomí? Jako jakousi podmnožinu vyššího vědomí, která umí odhalit tvar, podobu a strukturu ještě vyššího vědomí, Boha, v jehož jménu si někteří lidé osobují právo nejen vyslovovat soudy, někdy mučit a zabíjet lidi, přikazovat to či ono, ale také nutit celé národy vyznávat určitou víru a dodržovat jisté vzorce chování. Můžeme si být jisti, že skutky vzešlé z takového přístupu budou lidstvu prospěšné?“

„Moment, já se ztrácím,“ pokrčila rameny Dita.

„Já taky,“ pokývala hlavou Eva.

Pcheng Čen cítil nával hřejivého pocitu, který se jeho tělem rozléval jako životodárná esence. Tyto dvě ženy se mu doslova nabízely, měl je jako na zlatém podnose přímo před očima. Jenom je dostat do Číny, do kamenného kláštera daleko od civilizace, a tam si je užít se vším, co k tomu patří! Touhou se mu na čele zaleskly kapičky potu.

Musím na ně pomalu, nabádal se, musím mluvit chytře a zastřeně, složitě a komplikovaně, abych vyvolal zdání vědeckého přístupu k problematice, o níž hovořím. Vědecký přístup není ničím jiným než složitým vysvětlováním jednoduchých pravd, pro-

tože ve světě je prakticky všechno velice jednoduché, jenom lidé tu jednoduchost svými individuálně sobeckými cíli vědomě komplikují. A ženy obdivují muže, kteří dokáží být tajemní a moudří.

Tajemným, moudrým, sečtělým a velice přitažlivým chtěl Pcheng Čen právě v tuto chvíli opravdu být.

„Každé náboženství se zaštiťuje jakousi deklarovanou vysokou úrovní duchovního poznání,“ pokračoval sebevědomě a přece se skromným výrazem ve tváři, „jako by sdělení pravdy o našem vědomí bylo snadné, a přitom skutečné odhalení pravdy o našem vědomí není vůbec jednoduché. Je obtížné a při současném stupni lidského poznání nemožné. Základ všech náboženství ve světě nespočívá v poznání, pramení naopak z neznalosti, z neschopnosti a z nevědomosti. Každý z nás si sám v sobě hýčká svůj světonázor, své vnitřní náboženství, ať už ho odvozujeme z náboženských směrů otevřeně mezi lidmi působících nebo vychází z našich individuálních vnitřních pohnutek. A těžce snášíme všechno, co není v souladu s našimi názory a s naším přesvědčením. Soupeříme s ostatními lidmi, abychom obhájili své vnitřní osobní individuální já, a nejsme-li sami dostatečně silní, odvoláváme se na Boha a svoji slabost skrýváme za jeho iluzorní sílu a moc. A pokud se nás ujme v takovém případě schopný manipulátor, jsme schopni ve jménu iluzorního Boha šířit nesnášenlivost, nenávisť, špatnost a krutost.“

„Náboženství v lidech tlumí to špatné,“ namítla Dita.

„Ano, někdy,“ přikývl Pcheng Čen, „a přece osobně máte téměř fobii z těch vystavovaných těl. Ptám se vás proč? Proč se ostýcháte pohledu na něco, co je přirozenou součástí našich životů? Proč snídáte šunku z kýty vepře, která se od lidské kýty téměř v ničem neliší? Proč pijete vodu, stejnou vodu, která za posledních pár milionů let byla milionkrát součástí a základní stavební jednotkou živočichů, rostlin, lidí, které už dávno semlel koloběh všeho kolem nás? Napadne vás, že vodu, kterou pijete, už pilo tisíce úst před vámi, že ta stejná voda kolovala milionkrát v lidských či zvířecích tepnách a žilách, že byla součástí mozků, srdcí, jater, ledvin, plic nebo střev? Neztrácíte nervy, když si představíte, že voda, kterou pijete, byla už milionkrát součástí zvířecích či lidských exkrementů?“

„Bože,“ hlesla Dita, „takhle neuvažuji, brrrr.“

„Možná právě proto, že na rozdíl od vás takhle mnozí lidé uvažovali a uvažují, chápou mnohé filozofie i mnohá náboženství pozemský lidský život za nečistý, neboť to, co vnímáme a prožíváme prostřednictvím našich těl, je nepřetržitá recyklace, o které hovořila paní Irvingová, jak jsem zaslechl, nepřetržitá čistička, která jede na plný výkon a současně už po věky znečišťuje i čistí všechno kolem nás a v nás. Jenom vědomí stojí jakoby mimo tento proces, mimo tento svět. Nevíme, jak vědomí vypadá, nemůžeme si ho ohmatat, nemá materiální povahu, a co nemá materiální povahu to neumíme prostřednictvím našich smyslů posoudit. Jsme vlastně strádající bytosti, příčinou jejichž strádání je neschopnost poznat a odhalit své skutečné „já“. Přitom jsme pyšní na své myšlenky a rozhodnutí, ačkoli vůbec netušíme jak kdesi v nás vypadá to, co je produkuje. Mozek je jenom prostředek přenosu, který přeměňuje vědomí a naše vnitřní „já“ na vnější skutky a projevy.“

„Chcete říci,“ zamyslela se Eva nahlas, „že vystavené exponáty nemají s tím vnitřním „já“, které dělá z člověka žijící a myslící bytost a dělalo ji i z těch lidí, kteří se stali exponáty, už nic moc společného. To samé jsem Ditě stručněji a jinými slovy vlastně tvrdila také.“

Pcheng Čen přikývl. „Všechny látky, z nichž je tvořen námi vnímatelný svět, jsou pouhým materiálním základem naší existence. Jestli se nejmenší částičky hmoty seskupí do uschlého stromu, do čajového servisu, do lidského kolena nebo do skály nad řekou, to jsou jenom projevy hmoty v různých situacích. Jestliže tato hmota není živá a není přímo zapojena do vztahu s vědomím, pak má neutrální povahu a nás nemusí nijak zvlášť vzrušovat. Neposuzujme proto vystavované odumřelé lidské ostatky v souvislosti s osudy a kvalitou života, jemuž sloužily. Pyšní a samolibí vědátři mohou sice chrlit etická a morální moudra, já si ovšem myslím, že vystavované exponáty nevyžadují z hlediska etického žádnou větší pozornost. Dětem pohled na odhalenou anatomii může v duševním vývoji ublížit, proto bych výstavu mladším patnácti let nedoporučoval, ale starším výstava může jenom prospět. Celý život se přece snažíme inten-

živně poznávat především sami sebe, ale nejde nám o chápání těla, chceme pochopit zejména svoji mysl, která nám připadá povznesená, kdežto fyzická jsoucnost nám připadá nečistá a impulsivně se před ní uzavíráme a bráníme, protože máme pocit, že naše vědomí, kterého si vážíme, které obdivujeme a před nímž smekáme, je rukojmím těla. Navíc nám na tělesnosti vadí, že tělo stárne, kdežto myšlení stárnutí nepodléhá, ale nakonec ho právě naše stárnoucí tělo udolá a někdy až umučí k smrti. Přesto se ptám: Proč se vyhýbat dokonalému poznání toho, co má k vědomí nejbližší? Nejsme pošetilí v tom, že se chováme jako děti, které nepátrají po tom, proč a na základě čeho něco funguje, ale spokojí se pouze s vnějšími projevy funkčnosti toho či onoho? Své tělo i své vnitřní „já“ si celý život hýčkáme, často podléháme jejich svodům, ale ptejte se. Co je tím „já“? Je jím tělo nebo vědomí? Nebo oboje?“

Eva Irvingová si vzpomněla na svého dávného milence Marka Kingmana a mimoděk ji napadlo, že Mark měl, dokud byl naživu, s tímhle Pcheng Čenem cosi společného.

Ať říkal cokoli, v podstatě s ním nemohla nesouhlasit.

„S jedním člověkem, kterého jsem měla moc ráda, jsem kdysi mluvila o podobných věcech a věříte, že mi ho trochu připomínáte?“

Pcheng Čen se pousmál a řekl: „Celý lidský život je hádankou. Jestli vám někoho připomínám, pak bych se měl ptát – čím? Tělem, myšlenkami, postoji, chováním?“

„Způsobem uvažování.“

„Víte, paní Irvingová, všichni lidé na světě se sobě vzájemně podobají a současně jsou i svými protiklady. Každý člověk je tvořen fyzickým tělem a nemateriálním vědomím. Já si myslím, že jedinou možností, jak začít poznávat sám sebe, je naučit se milovat vlastní tělo, protože právě tělo je jediným hmatatelným výrazem vědomí. Vědomí je cosi neznámého, obaleného kostmi a masem, řečeno velmi hrubě. Naučíme-li se naslouchat pozorně svému tělu, uslyšíme ozvěnu záhady, kterou nazýváme vědomím. Mentální energie proměněná prostřednictvím těla na energii fyzikální a fyzickou je odrazem vědomí. A tantra, což je spíše praktická filozofie než náboženství, nám

napovídá třeba to, že duch, což je jiný výraz pro vědomí, je obrácené tělo a tělo je obrácený duch. Duch je zrcadlem vašeho těla a tělo je odrazem ducha. A když dovolíte propojení nemateriální energie ducha s energií fyzickou a necháte spojenými energiemi prostoupit své tělo, zažijete lásku sama k sobě. Když dovolíte energii ducha prostoupit tělo, zasáhne vás rozkoš a extáze. Když dovolíte energii těla prostoupit ducha, dosáhnete osvícení a moudrosti. Ale to je, milé dámy, povídání na týdny a na měsíce.“

„Moc mě tahle problematika zajímá,“ řekla Dita, „jenom člověk musí najít čas a prostor k tomu, aby se mohl v klidu zamyslet. Odjet někam na venkov a ...“

„Jestli vám mohu doporučit, dámy, odjeďte někam hodně daleko, kde ztratíte na čas stopy a vazby k dosavadnímu životu. Jen tam očistíte mysl a dojdete poznání. Co takhle přijet k nám do Číny? Co byste tomu řekly? Třeba na moje osobní pozvání zaštitěné jménem naší univerzity?“

„Páni! Tak tohle je nabídka k zamyšlení, moc lákavá nabídka, děkuji,“ odpověděla Eva, „ale mám malé děti, a proto je moje cesta do Číny alespoň pro nejbližší léta vyloučena.“

„Já bych teda jela,“ pokrčila rameny Dita.

Pcheng Čen se usmál a podal oběma ženám navštívenku: „Když si to rozmyslíte, budu v Česku ještě čtrnáct dní. A Čína,“ otočil se k Evě, „je pro děti mimořádně inspirující zemí. Je barevná, hravá, bezpečná, poučná a zajímavá. Já Čínu miluji, víte, my Číňané říkáme, že tělo lze léčit, srdce však nikoli. A věřte mi, že mě srdce vždy bolí, když musím svoji nádhernou zemi na pár týdnů či měsíců opustit. Od stesku po domově, od té podivné bolesti, mě pokaždé vyléčí až návrat domů.“

* * *

„Do Číny?“ zeptal se Adam Irving, jako by nevěřil vlastním uším.

„Ano,“ potvrdila svá slova Eva a sevřela pevněji telefonní sluchátko. „Dita Kohnová by jela s námi. Nešlo by o žádný davový turistický výlet, máme osobní pozvání profesora z univerzity.“

Prostě bychom poznali Čínu opravdu takovou, jaká je, žádné namašlené a rádoby autentické památky nastrčené pro klienty cestovních kanceláří. Taková příležitost se nenaskytne každý den. Udělej si volno, Adame, pojed' s námi, za čtrnáct dnů bez tebe firma nezkrachuje. Stejně ji většinou řídíš po telefonu a je jedno, jestli voláš z Tunisu, z Prahy, z Londýna nebo z Pekingu. A Sharon si oddechne, když tě nebude mít chvíli za zády.“

Adam se chvilku zamyslel a potom tak, jak byl zvyklý, bez vytáček reagoval: „Evo, moc rád bych tě doprovázel, ale opravdu to nepůjde. Mám naplánovány obchodní schůzky, navíc Loe je pořád ještě nemocná a máma má svoje roky na to, aby v noci spala i nespala, vždyť víš, co práce dá nemocné dítě i mladému člověku. Radši tady na všechno dohlédnu. Tím ovšem nechci naznačit, že si tvoji cestu do Číny nepřejí. Zvaž ale, jestli má cenu brát s sebou Gala, ještě je přece jenom malý. Můžeš ho poslat i s Monikou zpátky do Johannesburgu, už se mi po něm strašně moc stýská.“

„Právě Gal je úplně posedlý tím, že chce do Číny odletět. Já bych tu cestu zatím klidně oželela, ale říkám si, když je takováhle příležitost...“

„Nechám rozhodnutí na tobě,“ řekl Adam, „ale každopádně si vezmi s sebou i Moniku, poletíš-li i s Galem, ať máš jistotu, že kdyby se něco stalo ...“

„Co by se mohlo stát? Moniku samozřejmě vezmu, ale ještě si nechej projít hlavou, jestli opravdu nechceš do Číny cestovat s námi. Wanda by dala na Loe pozor, určitě by to zvládla, zase tak dlouho tam nebudeme. Navíc s námi poletí ještě pan profesor David Kaplický, je to vědecká kapacita a vedoucí katedry filozofie na pražské Karlově univerzitě ...“

„Evo, znáš mě. Už jsem se rozhodl. Zůstanu doma. Samý profesor, bylo by to na mě příliš intelektuálské a víš, že já jsem spíše na praktické věci. Pozdravuj Gala, dej na něho pozor a Monika ať se od něho ani nehne. Jo, a nechej se očkovat. Člověk nikdy neví, co může v daleké cizině chytit. Buďte opatrní prosím a pravidelně mi volej.“

„Každý den ti pošleme e-mail nebo zavoláme,“ uklidňovala ho Eva a uvědomovala si, že se začíná do Číny těšit. Gal bude

mít úžasný zážitek a ona vlastně taky. Navíc – bez Adama jí bude sice smutno, ale zase bude mít více osobní svobody.

Profesor Kaplický je světová kapacita a jeho jméno je zárukou toho, že jejich skupinka bude mít patřičný respekt. A navíc je to muž, i když údajně starší, a mužský přece jen dodává skupině větší pocit bezpečí, než kdyby cestovaly pouze samotné ženy a dítě.“

„Že bych byl úplně klidný, to tedy ne,“ polknul Adam poslední dvě slova, „skoro mám chuť si pro Gala přiletět...“

„Říkala jsem, že Gal se těší nejvíce,“ přerušila ho.

„Gal pro mě znamená víc než všechno zlato světa,“ řekl pomalu. „Kdyby se mu něco stalo, já bych se zbláznil. Nevím, nakolik je Čína na úrovni, pokud jde o telekomunikace, satelitní spojení, nevím, jestli mají vůbec všude k dispozici internet...“

„Adame, nežijeme před sto lety a ani Čína nežije před sto lety. Buď klidný, než sedneme do letadla, všechno potřebné si zjistím. Přece bych s Galem neletěla do nějaké nejistoty.“

* * *

„Do Číny?“ vykulila oči v úžasu Monika a bezděky zopakovala otázku, kterou Evě položil Adam, „Gal něco o Číně povídal. My fakt poletíme do Číny?“

„Už to tak vypadá,“ usmála se Eva, „a vidím, že už patříš do rodiny se vším všudy, protože reaguješ stejně jako můj muž.“

„Být v Irvingově rodině za chůvu není opravdu nudné,“ kroutila hlavou Monika. „Nabídnout se jako au-pair byla taková moje ztřeštěnost, ale teď jsem vážně ráda, že se ti mohu postarat o děti. V téhle rodině je to pro mě jedno překvapení za druhým. Jak velkou částkou si mám na cestu připsát?“

„Připsát? Spíš bych ti měla připlatit. Vůbec netuším, kde a jak budeme bydlet, ale profesor Pcheng Čen slíbil, že se o všechno do detailu postará.“

„Kdo je Pcheng Čen?“

„Je to univerzitní profesor, zdá se být hodně vzdělaný a zcestovaný. Dita Kohnová, to je moje přítelkyně, s kterou jsme byly na výstavě v Lucerně, už si v Číně zjistila, že jde o jednoho z docentů na univerzitě! Sice zaplatila za telefon nekřesťanskou

cenu, ale museli jsme si ověřit, jak se věci mají. Ještě by nás mohl napálit nějaký podvodník.“

„Já myslela, že poletíme přes cestovní kancelář,“ podivila se Monika.

„Ne,“ vyvedla ji z omylu Eva, „takhle uvidíme Čínu opravdu takovou, jaká je. Já bych individuální cestu neriskovala, ale představ si, že s námi poletí pan profesor Kaplický!“

„Ten Kaplický z Karlovky?“

„Jo.“

„No to mě podrž. Určitě nás bude mít za hloupé husy, páprda starý. Tituly před jménem a za jménem má delší, než je celé jeho jméno a příjmení, ale jinak je to nafoukaný blb!“

„Ty máš něco proti Kaplickému, že o něm mluvíš tak nabroušeně?“

„Ne, v zásadě nic proti němu nemám,“ zavrtěla hlavou Monika. „Jenom bys měla vědět, že ten tvůj Kaplický je zrovna ta svině, co mě sestřelila u přijímaček.“

„Opravdu?“ podivila se překvapeně Eva. „Zajímavá náhoda.“

„Jo. Spíš nadělení.“

„Fajn. Teď budeš mít spoustu příležitostí mu jeho přístup k tobě vrátit.“

„To si piš, že si ho podám,“ našpulila rty Monika. „Všichni chlapi jsou stejní, mají akorát jiné ksichty, aby se dali od sebe rozeznat, ale jinak jsou jeden jako druhý. Hledat rozumného chlapa je stejně marné jako hledat chytrost v parlamentu.“

„Poslouchej,“ položila jí Eva ruku na rameno, „když už jsme u toho, víš, proč Bůh stvořil muže?“

„Ne.“

„Protože vibrátor ti na zahradě trávu neposeká,“ rozesmála se Eva, „zrovna jsem to četla v jednom mužském časopise.“

Monika se rozesmála. „Dobrý, fakt.“

„A ještě jsem se dočetla,“ pokračovala Eva, „že když Bůh stvořil muže, zavolal si ho a řekl: *Mám pro tebe dvě zprávy, jednu dobrou a jednu špatnou. Kterou chceš slyšet dřív? Samozřejmě tu dobrou. Nadělil jsem ti penis a mozek. Super, páráda, křičí nadšený muž. A teď tu špatnou, zklidňuje ho Bůh.*

Dal jsem ti jenom tolik krve, že ti může fungovat jenom jedno nebo druhé.“

Monika se rozesmála a její chmury byly na chvíli pryč.

„Pan Kaplický se má na co těšit,“ řekla mnohoznačně, „udělal ze mě u zkoušek hloupou kačenu, tak já mu ji zahraji, aby viděl, co opravdu znamená, když se řekne hloupá kačena.“

„On ti fakt řekl, že jsi hloupá kačena?“ podivila se Eva.

„Ale ne,“ zavrtěla hlavou Monika, „to by si nedovolil. On mi jenom řekl, že jsem hloupá husa.“

Obě ženy se rozesmály, a aby se uvolněná atmosféra udržela co nejdéle, Eva si neodpustila ještě další dvě hlášky: „Kdybys chtěla, Moniko, vědět, proč Bůh stvořil chlapa jako prvního a ženu až potom, tak si uvědom, že vždycky se začíná do nuly. A kdybys chtěla vědět, jak vybrat z dvaceti mužů jednoho pitomce ...“

„Jak?“

„Namátkově,“ vyprskla Eva smíchy, „nemůžeš se splést.“

„Co si to povídáte?“ zeptal se Gal.

„Povídáme si o jednom pánovi, který s námi poletí do Číny,“ naklonila se k němu Monika.

„Ten pán je pitomec?“ zeptal se Gal.

„Kdepak, je to univerzitní profesor,“ řekla vážným hlasem Eva, „ne abys mu povídal něco z toho, co jsme si tady vyprávěly. Jsi už velký a víš přece, že někdy se jen tak žvaní, aby nám čas rychleji uběhl.“

„To, že je někdo vysokoškolským profesorem, neznamená ani v nejmenším, že by nemohl být současně i pitomcem,“ odfrkla Monika.

Eva se usmála a napadlo ji, že Monika nebude homosexuální, jak se o tom bavili společně s Adamem, ale že bude spíše asexuální. Prostě holka, která se bez sexu klidně obejde a sex jí prostě nechybí.

* * *

Wanda Irvingová stála před velkou nástěnnou mapou v Adamově kanceláři a držela na ruku děvčátko. Dívka měla tmavé